

Олександр
ЗАВАДКА,
к. м. н., доцент

Амбіції

Данському королю Крістіану IX стало цікаво, в яких же вікнах Ганс Андерсен бачить казкові дива. Нагороджуючи його черговим орденом (честолюбство казкаря було загальновідомим), король попросив експромтом скласти казку про Славу. За мить вона була готова: «Слава — це велика жінка, заввишки з вежу міської ратуші; вона нахиляється до дрібненьких людей, шукаючи амбітних, яких хотіла б возвеличити, бере навгад одного з натовпу, піднімає високо-високо, уважно розглядає і, викидаючи, розчаровано промовляє: «Знову не той...».

Амбіція — глибоке й наполегливе прагнення здобути успіх і славу. Амбіції є тією рушійною силою, яка мотивує людину до дій. Амбіції активують творчі здібності людини, її силу волі для здійснення бажань чи реалізації мрій... Стоп! Чогось важливого бракує... Все сказане — елементи психопортрета Остапа Бендера з його збагаченням задля реалізації мрії — Ріо-де-Жанейро, де виключно всі в білих штанах (слава Миколайчуку!). Отже, мета має бути благородною й великою, а рівень домагань — адекватним. Безпідставні амбіції завжди призводять до конфліктів та ігнорування особистості, аждоізоляції. У людей із зашкаленими амбіціями пишним цвітом буває захоплення власною персоною, самозакоханість, чванькуватість, пиха. Їхні обличчя порізьблені рисами деформованого розуміння власного «Я» з очевидним порушенням концепції особистості; суміш непомірних амбіцій з болючим самолюбством виглядає найогидніше. Реалізовані ж амбіції найкраще визначають калібр людини: достойних багато, але таланить не всім.

Існує «Концепт Володаря», який умів розпорядитися двома ресурсами колосальної могутності: Ідеями та Золотом. Правильна їх пропорція, з'єднана у відповідний час, витворює потребу в людях сміливих, амбітних, здатних реалізувати задум. Колумб не в рідній Італії, а в іспанській Ізабеллі отримав кошти і кораблі для своєї подорожі, оскільки саме іспанська корона в той час гуртувала сміливців та обдарованих, ставила їм недосяжні

завдання. Полювання за іспанським золотом, знищення Непереможної Армади возвеличили пірата Френсіса Дрейка до сера Англії; його нащадок Вінстон Черчилль страшенно цим пишався. Імпульс тих часів до сьогодні працює в Америці, яка по цілому світу вишукує найкращих, дійсно надаючи їм можливість показати, на що ти здатен сам, або ж долучитися до величі інших. Нівелює цей позитив жорстокість капіталізму й жадоба наживи як первинна мотивація, що не дозволяє ідеалізувати цю країну, спосіб її домінування та декларативність пропонування цінностей. Глибокий аналіз кращого стану багатих на ресурси країн натлі процвітаючого споживачтва країн «золотого мільярду» переконує в неухильному збереженні статус-кво такого розподілу. Потреба в амбіційних планах та реальних кроках покращення ситуації для такого сценарію мінімальна.

Черговий Давос констатує повну розгубленість і відсутність бачення подальшого розвитку. Брак Свободи, новітнє економічне рабовласництво, вимивання середнього класу через жадібність олігархії, (навіть найняті суперпрофесіонали не дуже потрібні), підміна моралі цифрами зиску свідчать про непотрібність яскравих амбіційних індивідуумів, здатних на жертвний подвиг заради процвітання суспільства та громадянської єдності. Незручні відповіді — на поверхні. Не на ту кількість населення планети ділять прибутки, інформаційна сфера вже не дає змоги тримати в невіданні цілі народи, а прості поняття буття підмінюються негативом «сучасних вогнів». Найгірше ж — свідомо культивують захоплення збагаченням за рахунок дебілізації Ідей. Хто з багатіїв тратив би гроші на ідеї, що не ведуть до ще більшого збагачення; чи може хтось вкладатиме кошти в освіту різних рівнів і плодитиме амбіційних шукачів розвинутого майбутнього?! Тому й чуємо на кожному кроці: «Амбіції руйнують власника, терпеливо зносіть усі незручності ярма в житті, щоб отримати рай потім». Героєм вмерти чи підставити شوку?.. Герой сучасності — Гомер Сімпсон, йому невідомі муки такого вибору. І це зовсім не те, що мали на увазі Ісус, Будда, Крішна, пророки й аватари. У всьому важлива міра, яка не дає святі істини звести до абсурду. Зрозуміймо самі й навчимо дітей, що амбіції — це золотий сплав гордості, честі, стремління реалізувати задумане і правильний спосіб

смакувати солодкими плодами слави. Спростуймо стереотип, наче це недопечена глина гордині, честолюбства, спесивості й чванства, які призведуть лише до болісного невизнання і зневаги суспільства. Прищеплена змалку віра в золоту рибку — випробуваний спосіб вибору короткої стежки в житті замість плекання віри у власні сили, захоплення амбіцій.

Українці успішно інкорпорували генотип і культурні традиції різних народів, починаючи з часів Трипілля й донині. Не поталанило нам в останні півтисячоліття на «Володарів з Концептом», хоча й не бракувало тих, хто не ламався, а хоробро і з радістю долав (і шукав) нові труднощі.

Стів Джобс вилловлював амбіційних спеців однією фразою: «Ти мрієш до кінця життя торгувати шипучкою чи хочеш спробувати змінити світ?»

ІНЕРЦІЙНІСТЬ АМБІЦІЙНІСТЬ МАРНОСЛАВНІСТЬ

Для амбіційної людини не так уже й важливо, хто підштовхне її до дій: вигадки Марко Поло чи випадковий співбесідник, що торкнеться напруженої струни дитячих мрій. Інколи доля дарує щастя тільки в роки психофізіологічної зрілості зрозуміти мету свого життя.

На мою думку, з розряду таких везинь — зустріч із кимось, хто зможе надихнути на самовдосконалення, без кого починається деградація задатків і гасне здатність на порив і чин. О, ці почуті в дитинстві цікаві історії! Вони все життя підсвідомо впливають на вибір, є важливим елементом розвитку особистості, джерелом ентузіазму, мрій, полиску амбіцій. Саме амбіції здатні перетворити розумні думки на розумні дії. Аристотель створив Олександра Великого, талановито посиливши його дитячі мрії, в ранньому віці роз'яснивши суть речей. Цікаво, що й Олександрові Македонському, й Андерсену на їхнє прохання залишили отвори в трунах. Першому — для рук, які з собою нічого не забирають; другому — віконце, щоб подивитися, хто прийде провестися.

О. Завадка